

Schulden zijn geen schande

Door: Jos Verdonk

Jacqueline Zuidweg is directeur van Zuidweg & Partners en Zakenvrouw van het Jaar 2012. Haar bedrijf houdt zich bezig met professionele schuldhulpverlening. Na haar studie rechten koos ze voor het bedrijfsleven en inmiddels heeft ze negentien jaar ervaring in de schuldhulpverlening. Haar klanten zijn vooral zelfstandig ondernemers en zzp'ers. Deze laatste groep groeit als gevolg van de crisis zeer snel: maar liefst zeventig procent van de zzp'ers stopt binnen de eerste vier jaar met ondernemen. Waar lopen zzp'ers met schulden in de praktijk tegenaan? Hoe krijg en hoe houd je deze mensen in beweging om de schade voor alle betrokkenen zoveel mogelijk te beperken?

Jacqueline Zuidweg

Zeventig procent van de zzp'ers stopt binnen vier jaar met hun eenmanszaak. Hoe verklaart u dat?

"Als gevolg van de crisis stoten veel bedrijven werkzaamheden af, vooral in de bouwwereld. In plaats van mensen in vaste dienst te nemen, worden er zzp'ers ingehuurd. Dat is een ontwikkeling die je niet tegen kunt houden, want die wordt gestuurd door de economie. In 2005 waren er 50.000 startende ondernemers op de arbeidsmarkt en in 2010 was dat aantal al verdubbeld. Op dit moment beginnen jaarlijks zo'n 120.000 tot 130.000 personen als zelfstandig ondernemer. Veel mensen die zzp'er zijn, zouden liever in loondienst zijn. Met andere woorden: het is niet altijd een vrije keus.

Ondernemen is iets dat je moet leren. De vaardigheden van het ondernemen moeten bij je passen. Er zijn heel veel mensen die goed zijn in hun vak, maar niet in administratie, boekhouding en acquisitie. Terwijl die vaardigheden juist onontbeerlijk zijn voor het ondernemerschap.

Aan de andere kant. Niemand staat te duwen bij de poort van de Kamer van Koophandel. Met andere woorden: niemand is verplicht om ondernemer te worden. Er is een startersloket bij de KvK, maar geen 'stoppersloket', en dat is op zich best vreemd. Er wordt geen informatie

gegeven hoe je als ondernemer een eventuele doorstart zou kunnen maken. Maar ook daar is iets aan te doen. Ik ben nu betrokken bij een pilot van Ondernemersplaza in Amersfoort, waar zulke problemen wél op de agenda staan. Dat is een samenwerkingsverband tussen onder andere de gemeente Amersfoort, de belastingdienst, de grote banken en het UWV. Hopelijk wordt dat na de zomer gerealiseerd."

"In Amerika ben je pas een goed ondernemer als je twee keer failliet bent gegaan"

Wat kunnen zzp'ers doen om problemen te voorkomen?

"Ondernemerschap is niet hetzelfde als werken in loondienst. Iemand kan kennis en ervaring hebben op het gebied van verzekeringen, bankieren, of ICT, maar dat maakt hem of haar nog niet een goede ondernemer. Je moet je business ook kunnen verkopen en verstand hebben van cijfers. Dat is lastig. Bij acquisitie en boekhouding komt heel wat kijken.

Overigens stopt niet iedereen om financiële redenen. Zestig procent doet dat wel, en een

kwart daarvan komt in ernstige financiële problemen. Een deel heeft andere problemen, die niet van financiële aard zijn. Er zijn ook beginnende ondernemers die toch weer voor werk in loondienst kiezen.

De gemiddelde schuld van een zzp'er met financiële problemen bedraagt 120.000 euro, verdeeld over 18 tot 19 schuldeisers. Allereerst moeten deze ondernemers ervoor zorgen dat er rust in de tent komt. Er moet een uitstel-regeling komen met de crediteuren en moet worden gecontroleerd of alle financiële claims wel kloppen. Ook wordt naar de juridische positie van de schuldeisers gekeken. Uiteindelijk wordt tussentijds beoordeeld of het bedrijf levensvatbaar is of dat het bedrijf dient te worden beëindigd. In dit laatste geval vindt er een herfinanciering plaats, meestal gevolgd door een minnelijke schuldregeling.

Een voor de hand liggende tip voor zzp'ers die vaak wordt vergeten: zorg dat je altijd twee portemonnees bij je hebt: een voor zakelijk en een voor privé."

Hoe zouden incassobureau's met zzp'ers moeten omgaan?

"In de incassobranche denkt men vaak nog te productgericht in plaats van mensgericht. Vraag dus eens door en probeer de mens achter de debiteur of schuldenaar te zien. Je kunt als incassobureau of schuldeiser wel gelijk beslag laten leggen, maar als je dat doet ben je vaak de zoveelste in de wachtrij. Dat is niet altijd verstandig. Uiteindelijk hoeft een incassobureau zich niet als een sociaal werker op te stellen."

Ziet u al een lichtpuntje in de economische crisis?

"Was dat maar waar! Het is eigenlijk net als het weer in Nederland: nog steeds geen zonnetje achter de donderwolken van de economie. Op dit moment zie ik alleen maar een verdere toename van ondernemers die in de problemen komen. De wereld is ook veranderd. Dat het nog zo lang goed is gegaan komt vooral door de reserves die veel bedrijven hebben opgebouwd. Maar die zijn er nu haast niet meer, want die zijn zo langzamerhand allemaal opgebruikt. Daarom is het voor ondernemers

ook belangrijk niet te lang in te teren op hun vermogen. Ondernemen is onmogelijk als je geen grip hebt op de cijfers. Hou de boekhouding goed op orde!"

Wat zou de rol van de overheid hierin kunnen zijn?

"Er is eigenlijk maar een ultieme vorm van preventie: veranker financiële educatie en ondernemerschap in het onderwijs. Dat kan al op de basisschool beginnen. Ik ben bestuurslid van de stichting Jong Ondernemen, die zich inzet om het ondernemerschap bij jongeren te promoten. Zo bieden wij het project Bizworld aan voor leerlingen uit groep acht. Kinderen gaan in groepjes van vijf of zes aan de slag om hun eigen product, bijvoorbeeld vriendschapsbandjes, te verkopen. Spelenderwijs leren ze wat daar allemaal bij komt kijken: het bedenken van een naam, de productie en het in de markt zetten van je product. Zowel de kinderen als de ouders zijn er heel enthousiast over. Het is belangrijk om zo de kiem van het ondernemerschap te zaaien, en vervolgens water te geven."

Wat heeft uw bedrijf Zuidweg & Partners te bieden aan ondernemers die in de financiële problemen zijn gekomen?

"Hoe eerder een ondernemer zelfstandig ingrijpt, hoe groter de kans dat de schade binnen de perken blijft. Wij bieden schuldhulpverlening aan voor ondernemers. Als we na een eerste zogenaamde quick-scan constateren dat een bedrijf mogelijk nog levensvatbaar is, maakt maar liefst zestig procent van de ondernemingen daadwerkelijk die doorstart. Daar ga je dan mee aan de slag. Ondernemers komen hier onder andere via hun gemeente. Inmiddels werken we samen met zo'n 180 gemeentes in heel Nederland."

Wat zou u willen zeggen tegen ondernemers bij wie het ondanks alle inspanningen toch is misgegaan?

"We zouden veel meer naar de Verenigde Staten moeten kijken: schulden zijn geen schande! In Amerika ben je pas een goed ondernemer als je twee keer failliet bent gegaan. Dan dwing je respect af en ben je een held!"

In Nederland zijn we nog iets te conservatief, te bang om veroordeeld te worden door de buitenwereld. Het kan gewoon een keertje misgaan. Failliet gaan kan elke ondernemer overkomen: denk maar aan Joop van der Ende, John de Mol en Marco Borsato. Ze zijn allemaal een keer failliet gegaan. Vergelijk het met het onderwijs: bij het examen op de middelbare school is een 'her' de gewoonste zaak van de wereld. Dat zou ook voor de ondernemerswereld moeten gelden." ■